

Eerste Amerikaanse Leger); dat kwam in hoofdzaak doordat de Belgische Spoorwegen onvoldoende kolenwagons naar Zuid-Limburg zonden.

Zo werd die eerste overeenkomst geen succes¹ en dat had in Zuid-Limburg tot gevolg dat de voorraden opgeslagen steenkool steeds groter werden (medio januari '45 lagen er bij de mijnen voorraden van bijna 350 000 ton) en in Noord-Brabant dat men er in de eerste maanden na de bevrijding met heel weinig steenkool en dus ook met heel weinig energie zat – en zonder brandstof voor de burgerij, want de gas- en electriciteitscentrales en de belangrijkste industriële bedrijven moesten op het gebied van de steenkoolvoorziening voorgaan.

★

De oorlogshandelingen en de Duitse vernielingen hadden grote schade toegebracht aan de elektrische centrales en gasfabrieken in het bevrijde Zuiden. In de grootste Brabantse centrale, die te Geertruidenberg, waren de generatoren geheel, in de gemeentelijke centrale te Tilburg waren zij gedeeltelijk vernield en voorts waren vernielingen aangebracht in de gemeentelijke centrales van Den Bosch, Helmond, Breda en Roosendaal; de centrales te Nijmegen en Boxtel waren daarentegen ongehavend en in die te Vlissingen en Westdorpe (Oost Zeeuws-Vlaanderen) was slechts geringe schade aangebracht. Tenslotte waren bij negentien van de vijftig gasfabrieken de gashouders zwaar beschadigd.

Het Militair Gezag gaf zich met inschakeling van particuliere bedrijven grote moeite om al die schade te herstellen maar het duurde in de moeilijke omstandigheden van eind '44 geruime tijd voordat dit herstel op gang kwam. Die gasfabrieken welke nog gas konden produceren, moesten zich, toen zij door hun beperkte steenkolenvoorraden heen waren, hoofdzakelijk behelpen met steenkolen die zij met machtiging van het Militair Gezag konden weghalen bij industriële bedrijven welke toch niet aan de slag konden gaan. Er kon aan de burgerij maar gedurende enkele uren per dag (de perioden waarin werd gekookt) gas worden geleverd.

¹ In januari '45 had België nog een leveringsachterstand van 30 000 ton. Eind januari werd de overeenkomst geannuleerd (er was toen weer transport uit Zuid-Limburg naar Noord-Brabant mogelijk). België heeft na de bevrijding van geheel Nederland de achterstand ingehaald.